

[דף לז ע"א - לט ע"ב]

דף לו ע"א תוד"ה נתן ר"ג רשות בו' ויש לומר דר"ג היה עבור שהיה מברך על כ"ו מינין ג' בו' עב"ל. ר"ל כיון שהוא קוצר דעמי צו' מינין ג' ברכות ס"ל נמי דמונן עליהן והא דלמך אין מומנין על הפירות היינו בשאר פרי דליין מו' מינין ורע"ק דלא צריך לאלא משני ג' לעלמו דוקא בו' וק"ל: **בא"ד וא"ת** מי"מ לאותו המברך שהוא מועם צריך לברך פעם אחרת בו' עב"ל. מדנדיהם נראה שמיך המברך טעון כוס וכ"ה דעת הרא"ש ודו"ק:

דף ל"ז ע"ב גמרא אי הכי אימא סיפא והוא שאכיל בו' שאכילו מבעיא ליה בו'. ק"ק דמרישא גופא דקמני נמי האי לינשא דרביס לקט מכולן כזית ואלכן תקשי ליה הכי ואי בשערסן שאלכו מצעי ליה (א) ויש ליישב א' ודו"ק: תוס' בד"ה לחם העשוי בו' קשה דהא בו' שתהלתו עיפה בו' עב"ל. והאי נמי תחלתו עיפה הוא [לפי פירש"ן] אללא דלרין לפרס דהעשוי לכותח תחלתו סופגנין הוא וק"ל:

דף לח ע"א תוד"ה האי דובשא בו' ואפילו ר"ב ושמואל דאמרי כ"ו בו' ועוד בשתייה אומר שהב"ע עב"ל. כ"ל: תוד"ה ושיון שבוחשין רבי ור' יוסי פ"יגו גבי גותן מים בו' עב"ל. כ"ל ור"ל דהא קאי האי ושיון דרבי ור' יוסי פלוגי החס גבי ב' צומטין שוין הס: בא"ד והכי דייק התם הס"ד וחס"כ מ"ה ואי כ"ד לרפואה בו' עב"ל. כ"ל: תוד"ה והא נתן בו' מודנקט כ"ה האובלין בו' ש"ד מודנקט כ"ה ומסיק בו' דמתני דרשיא אע"פ שנומד לרפואה בו' עב"ל. כ"ל והוצרכו לכל זה כיון דהמקשה רב יוסף ודאי דהוה ידע נמי דמשנה שלימה היא דלכול אדם לרפואה אללא דהוה ס"ד לאסור הכא כיון דכל עיקרו לרפואה כו' כמ"ש המוס' לעיל א' וא"כ מאי מיייתי ליה אבי להמיר מהך ממני דלימא דלא איירי אללא כשאין עיקרו עומד לרפואה והא מיראו דאבי מדקדק ליה לינשא דכל דמשמע להמיר אפילו כל עיקרו לרפואה וקאמרי ומסיק וזריכא דרב כו' דאע"ג דלענין שבת שרי אפילו עיקרו עומד לרפואה מ"מ לא לצריך קמ"ל א' ודו"ק:

דף ל"ח ע"ב תוד"ה מודקתני ירקות דומיא דפת בו' שהרי בו' עב"ל. דהכי משמע להו דרצנאי משמיה דאבי דדייק הכי ממחני היינו בכל שלקות ואפילו צמומי וכרתי דלא משמנין לעלוף מברך עלייהו צפ"ה וכרז נחמן כמ"ש המוס' לקמן א' ולא מפליג דמפלגי רב חסדא לקמן וא"כ ע"כ דלא הוי ממש דומיא דפת שהרי בו' אללא כלומר דהכי הוי דומיא דפת מה הפת בו' וק"ל:

דף ל"ט ע"א תוד"ה בצר ליה שיעורא בו' פחות מכשיעור דאסור בו' באותו ענין דאב"ע פרידה דבריה הוה ואינן חולקין בו'. כ"ל: תוד"ה מיא דסיילקא בו' אע"ג דאמרי לעיל דמי פירות זיעה בעמא הוא יש לחלק עב"ל. עיין בזה לחלק ברא"ש וק"ל: תוד"ה פת צנומה בו'

קרני ראם

[א] בד"ה אבל בו' עד וי"ל. ג"כ צ"ל דרבותא נקטי דאפי' בפתיחן גדולים מברכי' אשלמים כדקיי"ל כר"י ובש"ס נקט רבותא פרוסה שוין:

פליגי רצנן על ר"י. ובאמת זה כוונת הגמ' להקשות מסיפא. ומה

מאחר שהיא הכיבה מברך עליה ור' חייא סבר צריך שתכלה ברכה עם הפת וא"כ בעינן בו'. כ"ל:

ח"א דף ל"ט ע"א בפירש"י זקנה אין באין וכו' פ"ו והיה לו לשואלני על איזה מהן יברך לפטור שאר מינין בו' עב"ל. האי לינשא על איזה מהן יצרך לפטור שאר מינין שייך למאי דס"ד צני למימר דליכא מ"ד בשלקות צפ"ה וי"ל לשאלו על כך דהא אם יצרך על שלקות צפ"ה ודאי דלמי ינשא על הפרגיות וגם אם נאמר לפני דעת המברך לשלקות שני"צ קאמר וי"ל לשאלו על איזה מהן יצרך לפטור אם שאר המינין הוא דחוק לכיון דפרגיות היה חביב לו למברך מה היה לשאלו לו על דעתו דאינו דומה שצריך לפי חביבות השומע ויולא צנכרתו ולמסקנא ניחא דה"ל לשאלו אם מברכין על החביב או על מירי דיוין דלחד מהן יצטור שאר מינין ויש לדקדק צפ"ה עובדא דבר קפרא דמתחלה אמר לא על המברך אני כועס אללא על המלגלג ואח"כ חזר ואמר צפ"ה לא על בו' דמעיקרא מאי סבר ולצטוף מאי סבר וי"ל דמעיקרא דאי דכעס נמי על המברך שלא שאלו אללא דה"ק לא על המברך כעסי כ"כ שלא שאל לי על איזה מהן יצרך כמו על המלגלג שהוא מורה ממש הלכה צפני רבו לומר שלא כדון ציך על הפרגיות אללא המברך כיון שניתן לו רשות לצרך אין זה כמורה הלכה ונא זה ההלמיך המלגלג והמלגלג עצמו שלא לגלג עליו על שלא כדון ציך אללא לגלג עליו שלא היה חש על כבוד הרב לשאלו ממנו על איזה מהן יצרך חזר בר קפרא ואמר לא על המלגלג אני כועס שגלג עליו על שלא שאל ממני וכעסי בזה נשאר על המברך א' ודו"ק:

דף ל"ט ע"ב תוד"ה והכתבא כרבא בו' ש"א יפרישנה מן הפת עד אחר הברכה ויש בו' היסח הדעת בין הברכה לאכילתה בו'. כ"ל:

מדברי הרא"ש ע"ש: בא"ד דבעינן עד שתכלה אמן מפי העונין ש"א יבצע קודם וגם מיייתי ראייה שצריך לסיים קודם בו' עב"ל. ר"ל דהאיך לעד שמכלה אמן מפי העונין היינו נמי שלא יצנע ויפרישנה קודם הצרכה אללא יש לחמוך קודם אך מ"ש וגם מיייתי ראייה שצריך לסיים הצרכה קודם שצנע מדחני בו' אינו מוצין לי מה דמיר ראייה לזה הפסוק הכא הלכתא כרצא דמברך ואח"כ צנע וע"ק דהאיך דחני רבי חייא אין מברכין על הפת אללא צנעו שהוא פורס הס דברי הירושלמי א' והוא סותר תלמוד שלנו א' כמ"ש הרא"ש ע"ש ומאי מיייתי ראייה מינייה דהא לית הלכתא כר' חייא דהא פסקינן הלכתא כרצא דפליגי עליה דרבי חייא וצדוקי יש ליישב הא דלפי הירושלמי סבר ר' חייא כוומיה דרצא דשנעמין ודו"ק: בא"ד אב"ע אב"ע היה צריך לברך ויב"ע לפרוס קודם בו' עב"ל. ר"ל אם לא היה צריך לברך צריך על המורמסא ופול מינייה דהא מיייתי לה התם כמ"ש הרא"ש יוכל גם הכא לפרוס קודם הצרכה בו' והרא"ש כתב בזה מלמא אחריתא אללא כשהוא מברך קודם צניעה על כל הפת אם חפול הפרוסה בו' ע"ש ודו"ק: תוד"ה מברך על הפתיחין בו' וב"ש לגבי רב הונא שהלכה כמותו שהיה בו' עב"ל. כ"ל: תוד"ה אב"ע פרוסה בו' אב"ע פתיחין ושמיין ממיין אחד בו' עב"ל. לא ה"ל לשנות לשונם לנימיר פתיחין ושלמין דמשמע גדולים וקטנים כמ"ש לעיל אללא ה"ל פרוסה ושלמה דשוין הן וציה קיימינן הכא ויש ליישב [א] ודו"ק א': תוד"ה כתנאי בו' משמע דהכי

נמוקי הגר"ב

(א) ונראה משום דנסיפא יש עוד קושיא דמאי שכיח הכא הך דינא דענין צנעו אכילת פרוס הלא זה בכל אכילת מנה ואיסור חמץ. דנשלמא אם כל אחד לעצמו הו"ל דרך אכילתן צנן. ועיין כרימות י"ב ג' במשנה דעת ר"מ כחולבן קליות ע"ש. והו"ל דבזה לא שמסיים שאלכו בו'. הוא עוד קושיא. וכולל הירש"א והסיפא. והבן:

חכמת שלמה

חידושים

הגהות

פירוש ול"ג הא מדלגני עלה לאו פרי הוא כו' וגרסת הלכות גדולות היא ואינה עיקר עיין גאשתי: בד"ה ברטיבא בו' של גרופלי בו'. ג"כ צ"ל נענילין: בא"ד שקרוין מושקדן. ג"כ ואגון מטונגן דבזש גם כן צפ"ה ע"כ דלקמן דף ל"ח ע"ב ד"ה משכחת לה צמומי:

דף לו ע"א תוס' בד"ה בורא נפשות בו' כלומר על כל מה בו'. ג"כ ול"ג לפרס ועל כל ועל הכל מה שעשה הקב"ה סקדו עם הצניות שצרא דצריס תענוגים וד"ה אמר והצרות צהס נפש כל חי ג"ל:

דף לו ע"ב תוס' בד"ה האור בורא בו' לענין המוציא בו'. ג"כ פירוש דלענין המוציא לא צניען כזית אללא תואר לחס וק"ל:

דף לח ע"א גמרא משתבחין ליה רבנן לרבי זירא בו'. ג"כ פי' הוי משבחין חסכ אחד שהיה בר רב צנדי בו' לפני רבי זירא ומתקן שס החסכ כאן בספר ודו"ק: תוס' בד"ה למר בו' בפורים מברך המוציא בו'. ג"כ ע"י לקמן צמומי דף מ"ג ד"ה לתמניות: בד"ה האי דובשא בו' אחרינא בפת בו'. ג"כ פי' ולא נשתנה לעילוי וק"ל: בא"ד ועוד בשתייה אמר שהכל. ג"כ וי"ל האשכריי מירי דהוה אשתמיתא דאמרינן לקמן על רכה מברך שהכל ע"כ:

דף ל"ט ע"א תוס' בד"ה נתן בו' אבל על הפת בו'. ג"כ וכו דעת הסמ"ג והטור מולק סי' קע"ד וסי' ר"ג ע"ש:

דף ל"ט ע"ב תוס' בד"ה מברך על בו' באמוראי בתראי בו'. ג"כ פי' מאזני ורנא וליכן והוא מקבלת גאונים: בד"ה אבל פרוסה בו' לעולם השלס קודם וק"ל: בד"ה הכל מודים

דף לו ע"א גמרא דאפילו איתא בעיניה לא מברכין בו'. כ"ל: רש"י בד"ה הא מגי בו' דקתני אורז מעשה קדרה בו'. כ"ל: בד"ה אלא לאו בו' בורא מ"מ ותיובתא דרב ושמואל. כ"ל:

דף לו ע"ב רש"י בד"ה ולא מיין בו' לאחרינו ג' ברכות. הס"ד: בד"ה היה ישראל עומד. הס"ד: בד"ה ותני עלה בו' אפיות וכולן בו'. הס"ד: בד"ה פורכין בו' כזית בו' ומדקאמר בו'. הד"א: תוס' בד"ה חביצא ומיהו קשה דלקט כזית דקאי אדחשה בו' והתם נמי לא בו'. כ"ל: בד"ה היה עומד בו' וכן לישנא בו'. כ"ל:

דף לח ע"א גמרא וצריכא דרב ושמואל דאי מהאי ה"א בו'. כ"ל וגי' ג"ל דלא גרסי' ושמואל דהא שמואל איירי בענש אללא רב לתוד ודו"ק: רש"י בד"ה ולא. ג"ל לאו אדעתא דרבא אל בו'. כ"ל: בד"ה וכל המשקים בו' הויא הו"ל בו'. כ"ל והד"א: ד"ה ה"ג צריכא. נחמק ה"ג והדטר ג"ל וצריכא: בד"ה ה"ג דס"א: בד"ה ברוכי והלכתא בו'. הד"א:

דף לח ע"ב רש"י בד"ה דרש בו' בחולוקת ואני בו'. כ"ל והד"א: בד"ה דרש בו' האדמה וחבירינו בו' רבותינו אמרו שלקות שהכל. והס"ד כ"ל והד"א: בד"ה אבל לא בו' אקרי. הס"ד:

דף ל"ט ע"ב תוס' בד"ה אבל פרוסה בו' כדאיתא בתוספתא שלימין בו'. כ"ל:

לאיזה שירצה בו'. ג"כ כל זה איירי צניעה שלימין או אינס שלימין אללא אם אחד שלס בו' והיה בוצע קצת בו'. ג"כ וכן אנו נוהגים:

הגהות והערות

להורות לנו דלפי מאי דקיי"ל כר"י אפילו הפתיחין גדולים ומפת נקיה מברך על השלם ואע"ג דבתוספתא שהביאו לא נזכר אלא פרוסה ס"ל להתוס' דלמאי דקיי"ל כר"י אין חילוק בין גדולים ובין שוין ודו"ק ועיין בא"ח סי' קס"ח ס"א ובמחצה"ש סק"א (גנוי יוסף) וע"ע בהוראת שעה, יד דוד מהדורא קמא ומנהג אפרים.

[א] ע"י הוראת שעה. בן צ"ל גבי 'גובלין גבי' בוחשין בו' (דבש תמר). [ג] בד"ה ואי ס"ד. [ד] ע"י שישה מקובצת. [ה] בד"ה משכחת לה. [ו] ע"י שו"ת מהרש"ם חלק ב' סימן רכז ד"ה גם מ"ש. [ז] פרק ו הלכה א. [ח] ע"י רש"י ושו"ת חת"ס סי' ט"ז. [ט] לענין כבונה נקטו התוס' פתיחין דהיינו גדולים